

MEMO – Voortgangsrapportage Q2 2016

Dit is een eerste versie van de voortgangsrapportage in het nieuwe format. Paragraaf 1 en 2 bieden een algemeen beeld van de voortgang van het afgelopen kwartaal, verdieping is te vinden in de overige paragrafen.

1. Samenvatting (dashboard)

Onderstaand dashboard geeft een overzicht van de voortgang t.o.v. het Jaarplan 2016.

	Voortgang algemeen	Evt. Toelichting
Algemeen		
SMART-doelen 2016		<ul style="list-style-type: none"> • Eén bekend aanspreekpunt met één factuur”: De bekendheid van het aanspreekpunt groeit en de een-factuur is gerealiseerd! Op operationeel niveau functioneert het centrale aanspreekpunt. Op tactisch en strategisch niveau moet het BIM Loket als centraal aanspreekpunt nog verder zijn beslag krijgen (mede gerelateerd aan het inrichten van de Stuurcommissie, helderheid over de governance structuur i.r.t. BIR, en legitimatie door de BIR). • “Uitwerking BIM Protocol”: moet nog starten (gepland Q3). • “CB-NL geland”: CB-NL heeft koerswijziging van push naar pull ondergaan, gemeente Amsterdam is eerste klant van CB-NL (project Zuidasdok) en met 3 bouwbedrijven en Bouwend NL is overeenstemming om bijdrage te leveren aan een Proof of Concept.
Lobby		Werkgroep ingericht i.s.m. BIR, en gesprekken met EZ gaande samen met BIR. Moet nog concreter worden.
Financiën		
Synergieprogramma		
Cluster Voorlichting en adoptie		
Cluster Gez.beheer		
Cluster IT/(int)aanluiting		
Beheerprogramma BIM Loket		
CB-NL		
VISI		

NLCS		
NL/SfB en GB-CAS	 	
NLCS		
VISI		
<i>Nationaal Model BIM Protocol / Uitvoeringsplan</i>	 	
COINS	 	
Standaarden partners		
CityGML en IMGeo		
ETIM en Sales		
IFC		

2. Voortgang algemeen en financiën

Korte toelichting

De voortgang is positief en de clusters zijn nu goed op stoom. Een greep uit de mijlpalen: lancering van de brochure en succesvolle BIM Praktijkdag, in beheername van COINS en het nationaal BIM Uitvoeringsplan, positieve sessie met grote B&U partijen i.s.m. BIR, een toegezegde subsidie van het ministerie van EZ en het Bureau Forum Standaardisatie voor een plan om softwareleveranciers te betrekken (manifest), een uitgebreide landkaart met alle relaties tussen de standaarden, succesvolle gebruikersbijeenkomsten, nieuwe versies van NLCS en COINS, CB-NL omarmt eerste klant met gemeente Amsterdam, het streven naar één factuur voor zowel inkomsten als uitgaven van standaarden die het BIM loket volledig in beheer heeft is gerealiseerd, samenwerking met onder andere buildingSMART Benelux krijgt steeds meer vorm, beleidsagendering via voorbereiding Citydeal met ministeries BZK, EZ en I&M in samenwerking met BIR. Verder heeft agendering van mandateringsbeleid plaatsgevonden. Dit om verdere versnelling in BIM implementatie met open standaarden te bereiken. Dit heeft geresulteerd in een update van de BIM strategie vanuit OG-Forum. De bedoeling is dit verder te brengen met de BIR in samenhang met het lobbyspoor en de contacten met de ministeries. Met de BIR is afspraak gemaakt om voorlichting over BIM via BIM Loket te laten voorlopen, dit geeft meer helderheid naar de buitenwereld. Zoals ook uit de nieuwsbrief blijkt neemt BIM Loket steeds meer positie in!

Financieel overzicht

De inkomsten komen binnen, met een aantal partijen hebben we al een contract kunnen afsluiten t/m 2018. De liquiditeit is goed. De uitgaven lopen van het bureau en de Innovatie clusters zijn verwerkt en lopen gelijk op met de begroting. De clusters vragen wel flinke inzet en daarbij is het schipperen met de middelen maar we krijgen gelukkig veel hulp uit het netwerk om zaken vooruit te krijgen. Wat betreft de beheeruitgaven lopen we achter op de begroting. Dit komt voornamelijk omdat er nog kosten “onderweg” zijn van diverse partijen. Op basis van huidige gegevens is alleen voor CB-NL een risico aanwezig. COINS is formeel gebudgetteerd vanaf 1 juli 2016.

Er is 55 K subsidie toegezegd vanuit EZ en Bureau Forum Standaardisatie. Onderstaand een korte rapportage betreffende de uitgaven van het BIM Loket over de eerste zes maanden van 2016.

Rapportage uitgaven BIM Loket 2016 - Periode t/m juni 2016	Begroot 2016	Uitputting tm Q2 2016 2016	%
Bureau	173,0	97,0	56%
Mens & Cultuur - Centr. Voorl.	74,0	34,8	47%
Mens & Cultuur - Adoptie	36,0	19,0	53%
Management & Organisatie	75,0	38,3	51%
Informatie Techn. - Int. Aansl.	55,0	25,5	46%
Totaal Bureau en Innovatie Clusters	413,0	214,6	52%
CB-NL	146,7	47,0	32%
VISI	165,0	59,8	36%
NLCS	72,0	28,1	39%
NL-Sfb	5,0	2,6	52%
GB-CAS	5,0	-	0%
Nat. Bim Protocol	45,0	-	0%
COINS	80,0	14,3	18%
STABU B&U	5,0	-	0%
BIR project B&U	5,0	3,0	60%
Virtueel Beheer - website	40,0	19,0	48%
Beheer onvoorzien	10,0	-	0%
NLCS-proj 4 grote steden	16,0	-	0%
Bestemmingsreserve CB-NL	-46,7	-	0%
Totaal Beheerskosten Standaarden	548,0	173,8	32%
Totaal	961,0	388,4	40%
Bedrag Jaarplan 2016	961,0		

Samenvatting knelpunten/risico's

- Voor CB-NL zal komende periode moeten blijken of de koerswijziging zijn vruchten afwerpt. Dit blijft nog spannend en eigenaarschap vanuit initiatiefnemers BIR en programmabureau BIR is hierbij nodig. Aandachtspunt is vinden van een goede nieuwe projectleider per 1 okt. Ook bij COINS speelt personele wisseling.
- Betere aanhaking van B&U blijft aandachtspunt. De uitkomsten van de tactische B&U sessie i.s.m. BIR onder regie vanuit Rijksvastgoedbedrijf zijn veelbelovend in de vorm van twee deelopdrachten samen met Schiphol en ErasmusMC.
- De begroting laat weinig ruimte voor internationale aanhaking terwijl de CEN werkgroep BIM stevig van start is gegaan en nu aanhaken van groot belang is. Via slimme inzet van personen proberen we hier toch efficiënt en effectief mee om te gaan.
- Het is van belang om eenheid te scheppen en voorkomen dat fragmentatie ontstaat, Aedes heeft een eigen protocol ontwikkeld los van de BIR; banden zijn aangehaald om dit bij elkaar te brengen. Aandacht vanuit BIR is gewenst.
- BIM Loket is een complex samenwerkingsverband met veel stakeholders en wat dat dat betreft is het soms zoeken naar goede manieren om met de vele stakeholders op een juiste en efficiënte manier in contact te zijn, mede in relatie tot de BIR. BIM Loket raakt steeds beter thuis in het netwerk en heeft inmiddels ook vaste communicatielijnen met financiers opgezet voor rapportage.
- Doordat de financiën van de Partners niet via het BIM Loket verlopen is er een mogelijk risico van financiële fragmentatie in de sector.
- Om succesvol te zijn in de lobby is extra aandacht voor de beleidsmatige kant nodig, ook vanuit de BIR.

3. Voortgang synergieprogramma

3.1 Cluster Voorlichting en adoptie (Jacqueline Meerkerk)

	Algemeen	Organisatie	Tijd	Geld
<i>Cluster Voorlichting en adoptie</i>				

Toelichting voortgang werkpakketten:

Voorlichting

De communicatie en adoptie strategie is nog in bewerking n.a.v. commentaar vanuit de branches. Er zal meer accent komen op een verwijfsfunctie en daarnaast meer op dialoog. Het werkpakket voorlichting verloopt goed. De brochure is opgeleverd en goed ontvangen en we zijn al bijna toe aan een tweede druk! De nieuwsbrief wordt goed gelezen en de lezersgroep breidt steeds verder uit, in het tweede kwartaal kwam één nummer uit. Naast de BIM Praktijkdag organiseerden we een succesvolle Nederlands dag op de internationale buildingSMART international summit in Rotterdam i.s.m. buildingSMART Benelux. Met de overgang van standaarden naar het BIM Loket groeide het portfolio aan websites. De vernieuwing van de website is, zoals in de vorige rapportage vermeld, een omvangrijk traject dat we zullen moeten faseren en niet haalbaar is om in 2016 te realiseren. Dit lopende jaar zullen de afzonderlijke websites grotendeels worden gehandhaafd, en vindt een harmonisatie plaats in de profilering van het BIM Loket op de betrokken websites. Tevens bekijken we hoe de huidige website te upgraden om voor dit moment de nodige functionaliteit te bieden om onze rol goed in te vullen. De Landkaart van standaarden die vanuit cluster IT is ontwikkeld willen we pas volgend jaar in een communicatief jasje steken omdat we eerst prioriteit willen leggen bij het uitdragen van het waarom van de open standaarden en onze tijd beperkt is (dit vergt nog een verdere vertaalslag). Er vonden twee gebruikersbijeenkomsten plaats waarin ook BIM Loket nader werd toegelicht.

Adoptie

Het werkpakket adoptie loopt goed maar is arbeidsintensief. Er vond een interessante en drukbezochte workshop plaats met de provincies i.s.m. BIR, we faciliteerden we het drukbezochte BIM-seminar van Erasmus MC; daarnaast deden we een 'bureaustoelen' workshop bij Rijkswaterstaat. Het blijkt dat adoptie van open standaarden vaak ook veel BIM-vragen oproept. Een belangrijke mijlpaal is de BIM Loket kennisdag op 7 oktober waarin we het netwerk bij elkaar halen en verder willen uitbreiden, de voorbereidingen zijn in volle gang. Bedrijfsbezoeken focussen dit jaar vooral op (potentiele) financiers, er was contact met FME en Aedes en provincie Noord-Holland (praktijkcase Gelders Huis). Verder ontwikkelen we i.s.m. OG-Forum gemeente Rotterdam, VNG/KING en en Dataland een plan voor een workshop met gemeenten om adoptie te stimuleren. De gemeenten zien we als belangrijke doelgroep mede met het oog op stimuleren MKB, B&U en de relatie met de Omgevingswet. Bij de workshop willen we komen tot een projectaanvraag in het kader van de VNG Digitale Agenda 2020, gericht op extra financiering.

Knelpunten/risico's

- De rol van BIM Loket is nog in ontwikkeling en daardoor is het soms nog zoeken wat we precies kunnen bieden en lastig om helder de verwachtingen te managen (we willen hiervoor een flyer 'menukaart' ontwikkelen zodat hier meer helderheid over ontstaat).
- Grote behoefte uit de markt om allerlei zaken af te stemmen, dat is positief want men weet ons te vinden en waar mogelijk werken we hier graag aan mee, echter onze tijd is beperkt (we moeten hierin selectief zijn, sommige zaken adresseren we efficiënt via het spreekuur). Bijdrage aan evenementen/congressen en adoptie vergt sowieso een flink tijdsbeslag.
- Onhelderheid over rol BIR en BIM Loket (we kaarten zaken aan en betrekken BIR-netwerk waar mogelijk).

3.2 Cluster Gezamenlijk Beheer (Jan-Pieter Eelants)

	Algemeen	Organisatie	Tijd	Geld
<i>Cluster Gezamenlijk Beheer</i>				

Toelichting voortgang werkpakketten:

Helpdesk

In de verslagperiode zijn ca. 90 vragen gesteld aan de helpdesk. Variërend van inhoudelijke vragen tot vragen over de organisatie van het BIM-Loket. De vragenstellers komen voornamelijk van bedrijven. Ca. 25% zijn algemene vragen. De overige gaan dieper in op de inhoud van de standaarden, zoals: coderingen en aansluiting/koppeling verschillende standaarden. De inhoudelijke vragen (ca. 75%) vragen zijn doorgezet naar mensen met technische en inhoudelijke kennis bij de bestaande de beheerorganisaties. Over het algemeen zijn de vragen binnen een week afgehandeld

Opname standaarden

De standaarden COINS en het Nationaal Model BIM Uitvoeringsplan zijn opgenomen in het BIM loket.

Gezamenlijk Beheer

De beheersorganisaties van VISI en COINS zijn actief op zoek naar mogelijkheden om de organisaties en beheerprocessen meer op elkaar af te stemmen. 26 september is een LEF sessie met beide beheersorganisaties gepland. Voor de standaarden NL-SfB en GB-CAS wordt een gezamenlijk beheerplan door Stabu opgesteld. Op 12 mei heeft het eerste formele beheerdersoverleg op de Bouwcampus plaatsgevonden. De tweede volgt in september bij Stabu. Het regieplan (werktitel) van de Stuurcommissie krijgt steeds meer vorm, waarmee ook de positie en rol van de Stuurcommissie steeds helderder en concreter wordt. Het BIM loket heeft een handboek profielen opgesteld waarin, naast de profielen van de bureaumedewerkers, ook profielen zijn opgenomen voor de beheerder van een open BIM standaard en de voorzitter van een Beheercommissie.

Eén factuur

De VISI-gebruikersovereenkomsten zijn door CROW overgedragen aan het BIM Loket door een akte van overname. De gebruikerslicenties van NLCS volgen nog. Geen van de gebruikers van VISI of NLCS hebben aangegeven bezwaar te maken tegen deze overname. Hierdoor is dit jaar al inhoud kunnen

geven aan de het principe van één factuur voor alle participanten en stakeholders aan het BIM loket en de open BIM-standaarden.

Betrokkenheid Leveranciers en ontwikkelaars

Met het Ministerie van Economische Zaken en het Forum Standaardisatie zijn gesprekken gevoerd voor subsidie voor het opzetten van een Leveranciersmanifest. Vlak voor de vakanties zijn hiervoor de subsidie aanvragen ingediend. Doelstellingen van het Leveranciersmanifest zijn: Leveranciers binden aan BIMloket, bevorderen implementatie van open-BIM Standaarden in software, gebruiksgegevens verzamelen via leveranciers (cases, gebruikersgegevens), gebruikers informeren (in later stadium). Ondertussen is het BIMloket begonnen met voorbereidende werkzaamheden en het organiseren van een bijeenkomst voor softwareleveranciers en ontwikkelaars op maandag 29 augustus 2016.

Knelpunten/risico's:

Voor COINS wordt gezocht naar een beheerder. Gezien de fase waarin COINS, waarin vooral het gebruik gestimuleerd moet worden, wordt gezocht naar een iemand met enige senioriteit. Een eerste rondgang heeft nog geen direct resultaat opgeleverd.

Ook voor CB-NL speelt een dergelijk probleem. Geonovum heeft aangegeven dat Marcel Reuvers niet meer beschikbaar is als projectleider CB-NL en per 1 oktober zijn werkzaamheden zal beëindigen. Dit komt op een lastig moment in de groeifase van CB-NL. CB-NL zit in een overgangsfase van ontwikkeling naar gebruik en beheer. In deze fase moeten toepassing in projecten proactief worden opgezocht en gebruikers actief worden geworven. Dit vraagt om een senior projectleider met affiniteit en draagvlak.

3.3 Cluster IT/Internationale Aansluiting (Martijn de Riet, ondersteund door Dik Spekkink)

	Algemeen	Organisatie	Tijd	Geld
<i>Cluster IT/Internationale Aansluiting</i>				

Toelichting voortgang werkpakketten:

Implementatieagenda

- De implementatieagenda van aangesloten Open Standaarden wordt de facto gevormd door werkpakketten, gericht op implementatie, in jaarplannen van de individuele standaarden. Afstemming van implementatiestrategieën en -plannen heeft nog niet plaatsgevonden.
- Zie verder ook de beschrijvingen van implementatieplannen van de individuele standaarden in hoofdstuk 4 “Beheerprogramma BIM Loket”.

Ontwikkelaagenda

- De in het Jaarplan 2016 aangekondigde ontwikkelagenda van de standaarden die bij het BIM Loket in beheer zijn, wordt de facto gevormd door de combinatie van de jaarplannen van de individuele standaarden, opgesteld door de desbetreffende stuur- en/of projectgroepen. Deze zijn afgestemd op basis van het beschikbare budget. Zie verder ook hoofdstuk 4 “Beheerprogramma BIM Loket”.
- De inhoudelijke afstemming van de individuele ontwikkelplannen zal vanaf het najaar van 2016 ter hand worden genomen door de Stuurcommissie i.o.
- Voor de stand van zaken van het projectplan NL/SfB: zie paragraaf 4.4 “NI/SfB en GB-CAS”.

Afstemmingsagenda

- Ten behoeve van de afstemmingsagenda is de “Atlas van Open BIM Standaarden” ontwikkeld en gepubliceerd op de website van het BIM Loket (zie <http://www.bimloket.nl/atlas-van-open-bim-standaarden>). In deze Atlas worden de standaarden van het BIM Loket én die van de partnerorganisaties beschreven, inclusief de onderlinge raakvlakken, vanuit verschillende *views*. Eén en ander mondt uit in een aanzet voor de afstemmingsagenda voor de komende jaren. De “Atlas van Open BIM Standaarden” is een levend document, dat waar nodig en nuttig kan worden aangepast aan nieuwe ideeën, inzichten en plannen.

Internationale aansluiting

- De belangrijkste doelstelling voor 2016 is actieve participatie in de Europese normcommissie CEN/TC 442 “Building Information Modelling”. Deze commissie bereidt een aantal Europese BIM-normen voor, die na goedkeuring moeten worden overgenomen door de bij CEN aangesloten nationale normalisatie-instituten, waaronder NEN. Het BIM Loket is vertegenwoordigd in elk van de vier werkgroepen van de CEN/TC 442. Formeel wordt de Nederlandse input geleverd via de NEN-commissie 381184 “Informatie-integratie en interoperabiliteit”.
- De vertegenwoordigers van het BIM Loket in de NEN-cie 381184 en de werkgroepen van CEN/TC 442 komen periodiek bijeen in het “Overleg Coördinatie Internationale Aansluiting”. In dit overleg wordt de Nederlandse input in de diverse werkgroepen voorbereid en onderling afgestemd. Door een personele unie is ook buildingSMART Benelux aangesloten op dit overleg. De Nederlandse GIS-wereld, in casu Geonovum, is nog onvoldoende betrokken.
- Er is een notitie “Strategie Internationale Aansluiting” opgesteld die wordt ingebracht bij de Stuurcommissie en het Bestuur BIM Loket en de BIR. De notitie beschrijft de doelen en werkwijze van de Nederlandse inbreng in internationale normalisatie op het gebied van BIM.

Knelpunten/risico’s:

- De clustertrekker kan te weinig tijd vrijmaken voor het BIM Loket (aan een oplossing wordt gewerkt).
- Wanneer het BIM Loket als ‘hoeder’ van de Nederlandse BIM-standaarden serieus wil participeren in internationale BIM-normalisatie, kost dat de betrokkenen veel capaciteit en tijd. Er moet een overload aan documenten worden gelezen en ook het bijwonen van werkgroepvergaderingen in het kader van CEN/TC 442 kost al gauw een aantal dagen per keer per persoon. Hiervoor zijn doorgaans geen budgetten beschikbaar, dus komt het voor betrokken (en/of hun werkgevers) al gauw neer op liefdewerk – oud papier. Risico is dat dit normalisatiewerk niet de prioriteit krijgt die mogelijk noodzakelijk is. (risico’s/consequenties worden verkend).
- Wat betreft de ontwikkel-, implementatie- en afstemmingsagenda’s is er een aanzienlijke overlap met het cluster ‘Gezamenlijk beheer’ (dit wordt nog nader een plek gegeven in relatie tot de ontwikkeling van de organisatie).

4. Beheerprogramma BIM Loket

4.1 CB-NL (Marcel Reuvers)

•	Algemeen	Organisatie	Tijd	Geld
CB-NL				

CB-NL is na discussie over de koers in Q1 zich in Q2 gaan richten op activiteiten die vanuit de vraagkant vorm moeten krijgen. CB-NL werkt alleen nog vraaggestuurd. CB-NL was zijn tijd vooruit maar er lijkt nu langzaam momentum te ontstaan.

De PoC Datapool van bouwend NL en grote aannemers gaat starten, CB-NL levert hier een bijdrage aan. De uitvoering is in de 2^e helft van 2016. In de Zuidasdok wordt CB-NL door RWS, ProRail en gemeente Amsterdam toegepast. Daarnaast het ondersteunen van de ETIM uniforme objectenbibliotheek (ETIM-UOB) voor de connecties naar IFC en Revit door gebruik te maken van CB-NL, contact met Uneto-VNI is gelegd en we zijn in afwachting van de kick-off. Daarnaast het gaan ondersteunen van de aansluiting Stabu bouwbreed op CB-NL. De mappings in OTL-RWS voor IMGeo en NEN 2767-4 worden veralgemeniseerd door gebruik te maken van CB-NL. Dit is bijna afgerond en heeft een kleine doorloop naar Q3. Naast bovenstaande activiteiten vindt regulier beheer plaats. Doorvoeren van wijzigingen, nieuwe versies, etc. De communicatie is achtergebleven, maar heeft een impuls gekregen met opzet van een communicatie aanpak en krijgt in de 2ehelft van 2016 meer aandacht. Een belangrijke activiteit in het beheer is om te onderzoeken hoe de CB-NL en de bsDD (internationaal BIM begrippenkader) beter op elkaar kunnen aansluiten. Personele wisseling zie onder paragraaf 3.2 Gezamenlijk beheer.

4.2 VISI

	Algemeen	Organisatie	Tijd	Geld
• VISI				

Algemeen

De scope van het beheer is ten opzichte van voorgaande jaren in 2016 beperkt tot de opdracht die CROW van BIM Loket heeft gekregen.

Gebruikers en donateurs

CROW heeft inmiddels alle VISI-gebruikersovereenkomsten door middel van aktes van contract-overname overdragen aan BIM Loket. BIM Loket kan de donaties bij alle gebruikers factureren. De aktes voor de vier gebruikers die tevens *participant* zijn (ProRail, Gemeentes Amsterdam en Rotterdam, provincie Gelderland) hebben specifieke bepalingen zodat CROW recht houdt op de vorderingen van hun *participanten* bijdragen, voor de financiering van de transactiecatalogus. (zij financieren de VISI Transactiecatalogus daarmee).

Publicaties, bijeenkomsten

Op 12 april is in Amsterdam een VISI-gebruikersbijeenkomst gehouden in het teken van 'VISI in andere processen'. Jacqueline Meerkerk hield eerst een presentatie over het BIM loket, en CROW over de prioriteiten in VISI ontwikkelingen.

Op 6 september is de volgende VISI gebruikersbijeenkomst samen met COINS, die in het teken zal staan van de synergie tussen VISI en COINS. Op 24 november is nog een laatste bijeenkomst in 2016 gepland waarvan het programma nog moet worden geconcretiseerd.

VISI Open Standaard

Het aansluiten bij BIM-loket is in gang gezet. De VISI organisatie (Stuurgroep, Kerngroep, Technische Commissie en Gebruikers Comité) opereert in 2016 nog als voorheen. Divers overleg enz. in dat verband t.b.v. afstemming enz. vergt wel extra (niet begrootte) tijd. Op 14 juni hebben de VISI Stuurgroep en de COINS Kerngroep lijnen uitgezet voor een sessie op 26 september met de gehele

VISI- en COINS-community. Komend vergaderschema: Kerngroep op 2 september; Stuurgroep op 16 september; Technische Commissie op 30 september; Gebruikers Comité op 30 augustus.

VISI Internationaal

Op 27 april is in Parijs een vergadering bijgewoond van de CEN/TC 442/WG's. De CEN/TC 442 'Building Information Modelling' pakt de ontwikkelingen op dat gebied voortvarend op. Vanuit Nederland was ook Benno Koehorst (COINS, CB-NL) aanwezig. Duidelijk is dat een groot aantal Europese landen veel effort steken hierin, hoewel de scope van de werkgroepen nog veel onduidelijkheid gaf. CEN heeft het 'Vienna-agreement' met ISO waardoor een kant en klare ISO standaard kan worden overgenomen, zodat die niet opnieuw wordt uitgevonden. Zie verder notitie in de stuurcommissie.

4.3 NLCS

•	Algemeen	Organisatie	Tijd	Geld
NLCS				

Toelichting voortgang werkpakketten:

- Werkpakket 1.1 "Mapping NLCS aan CB-NL"
Dit werkpakket is in uitvoering en voor ca. 20% gereed.
- Werkpakket 1.2 "Voorlichting Met NLCS van CAD naar BGT"
De voorlichtingsfilm is in ontwikkeling en naar verwachting per 1 september beschikbaar. Aansluitend zullen nog één of meer artikelen worden geschreven voor de NLCS-website en tijdschriften (CAD Magazine en TMC Magazine).
- Werkpakket 1.3 "FME-script voor omzetten van CAD naar GIS": dit werkpakket is geschrapt, omdat de Projectgroep NLCS daarmee teveel op de stoel van de softwareleveranciers zou gaan zitten.
- Werkpakket 1.4 "Handleiding Met NLCS van tekenen naar modelleren"
De actuele gedachte is om deze handleiding de vorm te geven van enkele instructiefilmpjes op de NLCS website, c.q. YouTube. Uitvoering kan starten direct na afronding van werkpakket 1.2.
- Werkpakket 2 "Update rapportage Werkgroep COINS-NLCS"
De Werkgroep is volop bezig om de uitwisseling van 3D objectgeoriënteerde informatie tussen de meest gebruikte 3D softwareapplicaties (via met name IFC) te testen. Op grond van de uitkomsten zal de aanbeveling voor het uitvragen van informatie over in 3D ontworpen en uitgewerkte kunstwerken worden aangepast. Werkzaamheden naar schatting voor 40% gereed.
- Werkpakket 3 "Uitbreiding NLCS voor Tram en Metro"
Er zijn voorbereidende besprekingen gevoerd met de gemeentelijk vervoerbedrijven van Rotterdam en Amsterdam. Naar verwachting zullen ook Utrecht en Den Haag aanhaken. Geleidelijk aan wordt toegewerkt naar commitment en een concreet werkplan voor de voorgenomen uitbreiding. Dit zal in 2016 waarschijnlijk nog niet zijn beslag krijgen.
NB: voor dit werkpakket is in de begroting voor 2016 geen budget opgenomen; dit is een project waarvoor mettertijd via de belanghebbenden aparte projectfinanciering moet worden geregeld.
- Werkpakket 4 "Release 5.0"
Op dit moment wordt geen release 5.0 voorzien (mede omdat de uitbreiding voor tram en metro langer op zich laten wachten). Wel is in het tweede kwartaal release 4.1 uitgebracht. Daarin zijn enkele foutjes hersteld die nog in release 4.0 bleken te zitten. Verder is een aantal lagen (objecten) toegevoegd om een betere mapping met IMGeo mogelijk te maken.

- Werkpakket 5 “Dagelijks beheer NLCS”
Uitvoering van dit werkpakket loopt in de pas met de planning en het budget. Eén van de activiteiten die in dit kader worden ondernomen, is de borging van de kennis over NLCS die nu bij enkele sleutelfiguren aanwezig is. Dit gebeurt in de vorm van een systematische beschrijving van de workflow tussen twee releases van de standaard, inclusief werkinstructies bij verschillende sleutelactiviteiten in dat proces. Deze procesbeschrijving zou model kunnen staan voor de kennisborging van andere standaarden die in beheer zijn bij het BIM Loket.

Knelpunten/risico's:

- Uitvoering van de werkzaamheden loopt enigszins achter bij de planning.

4.4 NL/SfB en GB-CAS

•	Algemeen	Organisatie	Tijd	Geld
NL/SfB en GB-CAS				

Toelichting voortgang werkpakketten:

- Het operationele beheer van beide standaarden wordt in opdracht van het BIM Loket uitgevoerd door STABU.
- STABU heeft een concept beheerplan opgesteld voor de NL/SfB classificatie. Vanuit het BIM Loket is voorgesteld om één beheerplan te maken voor zowel de NL/SfB classificatie als GB-CAS (een 2D CAD standaard voor de B&U-sector).
- Een handleiding voor het gebruik van de NL/SfB classificatie (hoe bepaal je in welke klasse een bepaald object thuishoort?) is nog in ontwikkeling.
- De NL/SfB classificatie is digitaal beschikbaar op de websites van het BIM Loket en STABU in de vorm van een Excel-bestand en een pdf van het originele boek. Vanuit het cluster IT/Internationale aansluiting zijn bij diverse service providers offertes gevraagd voor het maken van een versie in OWL, onder andere om de uitwisseling van gegevensbestanden die verschillend zijn geclassificeerd, via CB-NL te faciliteren. Afhankelijk van de hoogte van de offertes zal worden besloten in hoeverre een OWL-versie haalbaar en wenselijk is.
- GB-CAS wordt aangeboden via de website www.gbcas.nl. Deze website, met name de tekst op de homepage, is verouderd en dringend aan een update toe. De standaard wordt sinds 2007 niet meer onderhouden en zal ook niet verder worden ontwikkeld. Te verwachten is dat GB-CAS door de verdere implementatie van BIM steeds minder zal worden gebruikt. De standaard zal dan ook geleidelijk worden ‘uitgefaseerd’.

Knelpunten/risico's:

- De NL/SfB classificatie ‘concurrert’ met de nieuwe classificatie Bouwsystemen & Installaties (BS&I) van STABU Bouwbreed. Er zijn uiteenlopende visies op de toekomst van de NL/SfB classificatie.
- Beheerplan en gebruikershandleiding voor NL/SfB zijn nog niet beschikbaar.

4.5 Nationaal Model BIM Protocol / Nationaal Model BIM Uitvoeringsplan

•	Algemeen	Organisatie	Tijd	Geld
Nationaal Model BIM Protocol / Uitvoeringsplan				

Toelichting voortgang werkpakketten:

- Beide modellen zijn in concept gereed. In het Model Uitvoeringsplan worden nu de laatste suggesties en bijdragen verwerkt van de leden van de BIR Werkgroep BIM Protocol. Deze hebben in diverse gevallen ook hun achterbannen geraadpleegd. Het concept is daarnaast voorgelegd aan het Opdrachtgeversforum. Ook dat heeft geleid tot waardevolle suggesties. Naar verwachting is release versie 1.0 van het Nationaal Model BIM Uitvoeringsplan per 1 september beschikbaar.
- Het Nationaal Model BIM Protocol laat helaas nog iets langer op zich wachten.

Knelpunten/risico's:

- De ontwikkeling van het Nationaal Model BIM Protocol loopt vertraging op door capaciteitsproblemen bij de (bouw-)juristen die op zich hebben genomen om een concept op te stellen. Dit wordt nu opgelost doordat de rapporteur van de BIR-werkgroep concepten opstelt, waarop de juristen alleen maar hoeven te reageren.
- Het Model Protocol kan op verschillende manieren worden uitgewerkt, afhankelijk van de bouworganisatievorm die wordt gekozen. Bij een 'traditionele' organisatievorm krijgt een Protocol een andere inhoud dan bij meer geïntegreerde samenwerkingsvormen. Geïntegreerd werken past het best bij BIM, maar het vergt een beleidsuitspraak van de BIR om het Nationaal Model BIM Protocol uitsluitend te richten op geïntegreerde samenwerking. De rapporteur bereidt deze beleidsuitspraak voor.

4.6 COINS

•	Algemeen	Organisatie	Tijd	Geld
COINS				

Toelichting voortgang werkpakketten:

- COINS release 2.0 is afgerond en aan de gebruikersgroep gepresenteerd in april 2016. Per 1 juli 2016 is het beheer van de standaard overgenomen door het BIM Loket.
- Onvoorziene, maar noodzakelijk gebleken meerkosten ten opzichte van het werkplan van december 2014 zijn opgevangen door verschuivingen tussen verschillende werkpakketten en doordat RWS de ontwikkelingskosten van een nieuwe COINS 2.0 API voor haar rekening heeft genomen. Per 1 juli is er nog een restbudget van ca. € 13.000 beschikbaar voor onvoorziene zaken.
- De publicatie van COINS 2.0 – in de vorm van een COINS 2.0 wiki – is in concept gereed en wordt gereviewed door de leden van de COINS TMG (Technical Management Group). Publicatie van de wiki wordt voorzien in september 2016.

- Voor COINS 2.0 is nieuwe software ontwikkeld in de vorm van een COINS 2.0 API en de COINS 2.0 Navigator. Deze software wordt open source ter beschikking gesteld. Er wordt nog gewerkt aan een COINS 2.0 Validator, waarmee kan worden getoetst of een bestand voldoet aan de COINS standaard.
- In het COINS programma is voorzien in (de begeleiding van) acht praktijkcases. Er zijn tot dusver voorstellen voor drie cases ingediend door de provincie Gelderland, de provincie Noord-Holland en constructieadviesbureau Verhoeven & Leenders (B&U-sector!). Voor elk van deze cases (en eventuele volgende cases) is een budget van € 5.000 beschikbaar voor deskundige begeleiding.
- Belangrijk onderdeel van het COINS 2.0 programma is de ontwikkeling van een COINS 2.0 Referentiekader SE (Systems Engineering). Een aparte BIR Werkgroep SE-BIM ontwikkelt daartoe een Basismodel SE en een Gevorderdenmodel SE. De ontwikkeling van een Referentiekader is in juli 2016 gestart met de uitvoering van een Proof of Concept (PoC) op basis van een eerste versie van het Basismodel SE, dat in april beschikbaar is gekomen. Naar verwachting wordt de PoC in september 2016 afgerond. Daarna volgt nog de ontwikkeling van een Referentiekader voor Gevorderdenmodel SE. Ontwikkeling van de Referentiekaders vindt plaats in samenspraak met de Werkgroep SE-BIM. Deze werkgroep verwacht in december 2016 het Gevorderdenmodel SE te kunnen opleveren.

Knelpunten/risico's:

- De trekker van de ontwikkeling COINS 2.0, Frans van Dam van RWS, gaat per 1 oktober 2016 met pensioen. Dit kan leiden tot discontinuïteit in de organisatie.
- De doorlooptijd is sterk afhankelijk van de beschikbaarheid van deskundige opdrachtnemers.
- De uitvoering van praktijkcases is afhankelijk van de aanlevering van cases door opdrachtgevers en marktpartijen en door de beschikbare capaciteit en deskundigheid van begeleiders.
- Ontwikkeling van een COINS 2.0 Referentiekader SE is afhankelijk van de voortgang van de werkzaamheden van de Werkgroep SE-BIM.

Beheerprogramma Partners

4.7 City GML

•	Algemeen	Organisatie	Tijd	Geld
<i>Nationaal Model BIM Protocol / Uitvoeringsplan</i>				

- CityGML 2.0 is gepubliceerd sinds april 2012. Dit is ook de versie die in IMGeo wordt toegepast. Binnen het Open Geospatial Consortium (OGC) wordt momenteel gewerkt aan versie 3.0 in de CityGML standards working group (SWG). Geonovum is actief in deze werkgroep. Mogelijke wijzigingen zijn onder andere een nieuw Levels of Detail concept, een op IMGeo geïnspireerde uitbreiding voor overige constructies (met name infrastructurele bouwwerken e.d. anders dan gebouwen, bruggen en tunnels – deze waren in CityGML 2.0 al opgenomen) , een oplossing voor dynamische (wijzigende) objecten en eigenschappen, en mogelijk nog andere dingen. De geplande publicatietijd van CityGML 3.0 is begin 2017.
- Voor CityGML is er ook niet veel nieuws voor het 2e kwartaal 2016. De 3.0 versie is nog steeds naar verwachting in ontwikkeling.

4.8 IMGeo

•	Algemeen	Organisatie	Tijd	Geld
<i>Nationaal Model BIM Protocol / Uitvoeringsplan</i>				

IMGeo versie 2.1.1, gepubliceerd in 2012, is de uitwisselingsstandaard voor publieke organisaties van grootschalige geografie met een schaalbereik van ca. 1:500 – 5.000. Het wettelijk verplichte informatiemodel van de BGT vormt een integraal onderdeel van IMGeo.

IMGeo bevat afspraken over uitwisseling van plus- en beheertopografie en is geschikt voor uitwisseling van 3D geo-informatie omdat het is afgestemd met CityGML. Naast fysieke objecten kent IMGeo ook registratieve gebieden, zoals wijken, buurten en waterschappen en functionele gebieden. Op dit moment vindt de vulling van de dataset plaats door integratie en afsteming van bestaande grootschalige informatie. In de loop van dit jaar zal dit nagenoeg zijn voltooid.

V.w.b. IMGeo is er niet echt nieuws te melden voor het tweede kwartaal 2016, anders dan dat er is begonnen met de nieuwe documentatie.

Die is bedoeld voor na de transitie (in de loop van 2017) en zal aanpassingen en wijzigingen t.o.v. de huidige versie bevatten.

4.9 ETIM / Sales in de Bouw

•	Algemeen	Organisatie	Tijd	Geld
<i>Nationaal Model BIM Protocol / Uitvoeringsplan</i>				

De basis ETIM classificatiestandaard kent in Nederland een brede en stabiele toepassing. De belangrijkste actuele ontwikkeling voor ETIM is het door Uneto-Vni geïnitieerde project ETIM-RT, de uitbreiding van het ETIM model met parameters voor rekenen en tekenen. Dit project nadert zijn voltooiing en de resultaten worden overgedragen aan Ketenstandaard, die het beheer en de verdere doorontwikkeling zal gaan verzorgen. De uitkomsten van ETIM-RT vormen de basis voor het vervolgproject UOB, een op de ETIM-RT standaard gebaseerde Uniforme Objecten Bibliotheek. Gestart als Nederlands project zal ETIM-RT naar verwachting snel een internationaal vervolg krijgen. Internationaal gezien groeit ETIM International nog steeds sterk en kent inmiddels deelnemers in 14 landen, door de toetreding van USA/Canada is ETIM op weg van een Europese naar een wereldwijde standaard te groeien. Daarnaast zijn we vanuit Ketenstandaard al druk bezig met nieuwe projecten zoals de toepassing van ETIM in de staalbouwsector, het uitbreiden van de dienstverlening met waardevolle noviteiten als een conversietool, enz.

Versie INSBOU004 van de SALES berichtenstandaard is in 2015 gefaseerd gepubliceerd. Met de softwarebedrijven is de afspraak gemaakt dat ze begin Q2-2016 de nieuwe versie van de standaard in hun software hebben geïmplementeerd. Dus vanaf nu zal ook in de praktijk deze nieuwe versie kunnen worden gebruikt, die veel nieuwe mogelijkheden biedt als bijvoorbeeld het uitwisselen van artikelen met variabelen. In de toekomst zal ook met Bèta releases van de standaard gewerkt gaan worden, zodat het mogelijk wordt nog flexibeler in te spelen op ontwikkelingen in de markt, dit

wordt nu getest bijvoorbeeld voor opname van ETIM-RT in het XML productbericht. Verder zal binnenkort de (KOVRA) pilot worden afgerond met de woningcorporaties, waarmee toepassing van de SALES standaard ook voor die sector mogelijk wordt. Dit mede door het toevoegen van bericht voor onderhoudsopdracht en- status. De eerder genoemde pilot met de staalfederatie betreft niet alleen de toepassing van ETIM, maar ook de implementatie van de SALES berichten voor de staalsector.

Tweede kwartaal 2016

De samenhang tussen ETIM, SALES en de GS1-standaards neemt steeds meer toe en dat was ook het oogmerk voor de fusie. Zo zijn de 150 deelnemers van GS1 uit de bouw en installatiesector overgedragen aan Ketenstandaard, omdat zij meer en gerichtere ondersteuning kunnen krijgen bij invoering, gebruik en verbreding van de SALES. Ketenstandaard heeft immers haar wortels in de bouw- en installatiesector en beschikt daarom over specifieke sector kennis en een uitgebreid netwerk. GS1 blijft nauw betrokken bij het beheer en onderhoud van SALES vanuit haar expertise van barcodering en XML-standaards. Ook blijft GS1 de bouw- en installatiesector internationaal vertegenwoordigen in haar netwerk.

In het 1^e kwartaal is het door UNETO-VNI geïnitieerde project ETIM-MC (Modelling Class, die nieuwe naam van ETIM RT) overgedragen aan Ketenstandaard. Het ETIM model bevat nu dus ook parameters voor rekenen en tekenen. Omdat dit veel extra werk met zich mee brengt is een extra medewerker aangetrokken. De uitkomsten van ETIM-MC vormen de basis voor het vervolgproject UNETO-VNI, de ontwikkeling van de Uniforme Objecten Bibliotheek, waarmee de aansluiting met de BIM-bibliotheken wordt gerealiseerd. In dit project levert Ketenstandaard de Uniforme Object Definities(UOD) en de Uniforme Mapping Definities (UMD), zodat aansluiting op ETIM is gegarandeerd.

Het aantal deelnemers van Ketenstandaard is ook het 1^e half jaar weer flink toegenomen. Met name de oplevering van de pilot tussen woningcorporaties en comakers heeft veel nieuwe deelnemers opgeleverd, waaronder enige tientallen woningcorporaties en onderhoudsbedrijven. Op 23 november zal 's middags zullen de resultaten van de pilots worden gepresenteerd tijdens een congres dat samen met de stichtingen VERA en KOVON wordt georganiseerd bij congrescentrum "De Werelt" in Lunteren.

De kosten het 1^e half jaar lagen op zo'n 380K.

4.9 IFC

•	Algemeen	Organisatie	Tijd	Geld
IFC				

Geen input ontvangen vanuit bSB.

5. Overig

Gezamenlijke B&U Opdrachtgevers

Aangeslingerd door het Rijksvastgoedbedrijf, kwamen op initiatief van de BouwInformatieRaad en het BIM Loket op 29 april op Schiphol vier grote B&U opdrachtgevers bijeen. Schiphol, Erasmus MC, Facility Services HvA UvA en het Rijksvastgoedbedrijf hebben in de afgelopen jaren alle in meerdere of mindere mate ervaring opgedaan met BIM, en hebben behoefte aan uitwisseling van kennis. De

bedoeling is een bundeling van krachten, onder meer bij het formuleren van de informatiebehoefte en het bestuurlijk agenderen. Twee deelopdrachten zijn in ontwikkeling vanuit Rijksvastgoedbedrijf, Schiphol, Erasmus MC (presentatie hiervan vindt plaats op de BIM Loket Kennisdag).